

Sygn. akt IV Pa 69/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 stycznia 2015r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Jacek Witkowski (spr.)
Sędziowie:	SSO Elżbieta Wojtczuk SSO Katarzyna Antoniak
Protokolant:	st.sekr.sądowy Iwona Chojecka

po rozpoznaniu w dniu 27 stycznia 2015 r. w Siedlcach, na rozprawie

sprawy z powództwa D. D.

przeciwko Starostwu Powiatowemu w W.

o uznanie wypowiedzenia za bezskuteczne

na skutek apelacji powódki D. D.

od wyroku Sądu Rejonowego w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 25 marca 2014r. sygn. akt IV P 75/13

I. **oddala apelację;**

II. **zasądza od powódki D. D. na rzecz Starostwa Powiatowego w W. kwotę 210 (dwieście dziesięć) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego i zażaleniowego.**

Sygn. akt IV Pa 69/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 4 października 2013r. Sąd Rejonowy w. S.IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie o sygn. akt IV P (...)w sprawie z powództwa D. D. przeciwko Starostwu Powiatowemu w W. o odszkodowanie za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę oddalił powództwo i zasądził od powódki D. D. na rzecz pozwanego Starostwa Powiatowego w W. kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego w Siedlcach było wynikiem następujących ustaleń faktycznych i rozważań prawnych:

D. D. była zatrudniona w (...) Ośrodku (...) w W. jako dyrektor. Stanowisko to zostało jej powierzone na podstawie art. 36a ustawy z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty na kadencje: od 1 września 2001r. do 31 sierpnia 2006r., od 1 września 2006r. do 31 sierpnia 2011r. oraz od 1 września 2011r. do 31 sierpnia 2016r.

Pismem z dnia 29 maja 2007r. Starosta (...) potwierdził, że umowa o pracę/powierzenie powódce funkcji dyrektora (...) w W. przekształciła się w stosunek pracy na podstawie mianowania, począwszy od 1 września 2004r., w myśl art. 10 ust. 5 KN.

W dniu 11 czerwca 2013r. D. D. otrzymała pismo o wypowiedzeniu stosunku pracy z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia podpisane przez Starostę (...). Jako przyczynę wypowiedzenia wskazano całkowitą likwidację (...) Ośrodka (...) w W. z dniem 31 sierpnia 2013r., a jako podstawę prawną art. 20 ust. 1 pkt 1 Karty Nauczyciela.

Uchwałą nr XXV/246/2013 z dnia 12 czerwca 2013 r. Rada Powiatu zlikwidowała (...) Ośrodek (...) w W. z dniem 31 sierpnia 2013r. wskazując, że mienie ruchome zlikwidowanej placówki przejmie (...) Pedagogiczna W..

Sąd Rejonowy ustalając powyższy stan faktyczny uznał, że powództwo D. D. jest niezasadne i podlega oddaleniu z uwagi na zasadność zarzutu podniesionego przez pozwanego braku legitymacji procesowej biernej.

Sąd I instancji wskazał, że zgodnie z art. 3 i 3¹ § 1 kp pracodawcą jest jednostka organizacyjna, choćby nie posiadała osobowości prawnej, a także osoba fizyczna, jeżeli zatrudniają one pracowników, a za pracodawcę będącego jednostką organizacyjną czynności w sprawach z zakresu prawa pracy dokonuje osoba lub organ zarządzający tą jednostką albo inna wyznaczona do tego osoba. Niniejsza sprawa o odszkodowanie jest sprawą o roszczenie wynikające ze stosunku pracy. W sporze o odszkodowanie związane z rozwiązaniem stosunku pracy stroną pozwaną winien być natomiast zawsze pracodawca, u którego pracownik świadczył pracę.

Sąd Rejonowy ustalił, że w niniejszej sprawie nie budzi wątpliwości, że w dniu wręczenia powódce wypowiedzenia umowy o pracę jej pracodawcą był (...) Ośrodek (...) w W., a nie Starostwo Powiatowe w W., czy Starosta (...). Ośrodek był bowiem wyodrębnioną jednostką organizacyjną, samodzielnie zatrudniająca swoich pracowników, a więc spełniał przesłanki określone w art. 3 kp. Ocenę tę potwierdza dyspozycja art. 32 ust. 1 pkt 5 i art. 35 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r., nr 595), zgodnie z którym do zadań zarządu powiatu należy zatrudnianie i zwalnianie kierowników jednostek organizacyjnych powiatu, a starosta wykonuje w stosunku do kierowników jednostek organizacyjnych powiatu uprawnienia zwierzchnika służbowego. Przytoczone unormowania należy rozumieć w ten sposób, że za Ośrodek, jako pracodawcę, działa przy zatrudnianiu i zwalnianiu jego kierownika, a więc powódki, Zarząd Powiatu (...), zaś Starosta jest jej służbowym przełożonym, czyli podmiotem realizującym dyrektywne kompetencje pracodawcy i uprawnionym w tych ramach do wydawania jej poleceń dotyczących pracy (art. 100 § 1 kp).

W tej sytuacji kompetencje do zwalniania, zatrudniania lub wydawania poleceń będzie posiadała określona osoba (podmiot) spoza danej jednostki organizacyjnej, jednak nie stanie się ona przez to pracodawcą osób, względem których wykonuje czynności z zakresu prawa pracy.

Z tych też przyczyn Sąd pierwszej instancji uznał, że powódkę nie łączył stosunek pracy ani ze Starostwem Powiatowym w W., ani ze Starostą (...). Z tego też względu powódka, kwestionując otrzymane wypowiedzenie powinna pozwać swojego pracodawcę, tj. (...) w W., który miał wyłączną legitymację bierną w przedmiotowej sprawie.

Sąd wskazał również, że powódka w niniejszej sprawie nie występowała samodzielnie, lecz była reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, który w toku całego procesu stanowczo i konsekwentnie jako stroną pozwaną wskazywał Starostwo Powiatowe w W.. Sąd podniósł, że wobec postawy pełnomocnika powódki, który uporczywie obstawał przy przypisaniu Starostwu Powiatowemu w W. roli pracodawcy nie mógł dopozwać wbrew woli strony powodowej faktycznego jej pracodawcy, bowiem naruszałoby to zasadę równości stron w procesie.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu uregulowaną w art. 98 § 1 i 3 kpc, art. 109 kpc oraz na podstawie § 11 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. nr 163, poz. 1349 ze zm.) w zw. z treścią uchwały Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2011 r. (sygn. akt I PZP 6/10, OSNP 2011/21-22/268).

Przedmiotowe orzeczenie Sądu Rejonowego zostało zaskarżone apelacją przez powódkę. W apelacji powódka zaskarżyła wyrok Sądu Rejonowego z dnia 4 października 2013 r. w całości zarzucając:

- obrazę prawa materialnego art. 3 k.p., art. 3¹ § 1 k.p., § 7 pkt 9 Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w W., art. 7 pkt 3 ustawy z dnia 21.11.2008 r. o pracownikach samorządowych oraz przepisów statutu (...) Ośrodka (...) poprzez błędne przyjęcie, iż Starostwo Powiatowe w W. nie ma legitymacji biernej w niniejszej sprawie, gdy legitymacja wynika wprost ze wskazanych przepisów, a ponadto ciąży na pozwanym obowiązki uregulowania spraw pracowniczych zlikwidowanego (...) Ośrodka (...), w którym zatrudniona była powódka. Ponadto (...) Ośrodek (...), którego dyrektorem była powódka, nie jest jednostką organizacyjną, która zatrudniała powódkę. Ośrodek ten nie zatrudnia także innych osób, ponieważ te czynności nie wchodzą w zakres jego działania;

- obrazę prawa materialnego art. 45 § 1 k.p., art. 38 ustawy o systemie oświaty poprzez oddalenie powództwa bez rozpoznania istoty sprawy i zbadania merytorycznie zarzutów strony powodowej dotyczących niezgodnego z prawem rozwiązania stosunku pracy z powódką przez pozwanego;

- obrazę prawa materialnego art. 32 ust. 2 pkt 5 i art. 35 ust. 2 i 3 ustawy o samorządzie powiatowym poprzez błędną wykładnię skutkującą przyjęciem braku legitymacji biernej pozwanego i utożsamieniem Powiatu i Starostwa Powiatowego w sytuacji, gdy Powiat nie może być pracodawcą podczas, gdy taki zakaz nie obowiązuje w stosunku do Starostwa Powiatowego. Sąd w uzasadnieniu czyni rozważania nad legitymacją bierną Starostwa podczas, gdy pozwanym jest Starostwo Powiatowe;

- obrazę prawa procesowego art. 233 § 1 kpc poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów i dokonanie dowolnej, sprzecznej z zasadami logiki i doświadczenia życiowego oceny dowodów w postaci uchwały Rady Powiatu (...) z dnia 12.06.2013 r. w przedmiocie rozwiązania z dniem 31.08.2013 r. (...), statutu (...) w W., załącznika nr 2 do uchwały Nr XII/135/2012 Rady Powiatu (...), z których wynika legitymacja bierna pozwanego w niniejszej sprawie;

- obrazę prawa procesowego art. 316 § 1 kpc poprzez świadome pominięcie faktu, że w chwili orzekania pierwotny pracodawca powódki (...) w W. nie istniał, a więc wbrew twierdzeniom Sądu nie mogło być pozwane.

Podnosząc powyższe zarzuty powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i uwzględnienie powództwa w całości o zasądzenie na rzecz powódki kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Wyrokiem z 25 marca 2014r. Sąd Okręgowy w. S. uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w. S.IV Wydziałowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych do ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach procesu za II instancję.

W ocenie Sądu Okręgowego w zaskarżonym wyroku doszło do naruszenia przez Sąd pierwszej instancji art. 477 kpc i dlatego apelacja została uwzględniona. Sąd Rejonowy błędnie przyjął w swoich rozważaniach, że w niniejszej sprawie nie miał obowiązku z urzędu wezwać do udziału w sprawie w charakterze pozwanego właściwie oznaczonej strony pozwanej, która była mu znana i którą wskazał w swoich rozważaniach zawartych w uzasadnieniu, z uwagi na to, że strona powodowa była reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika. Zdaniem Sądu Okręgowego trafny jest pogląd, że użytego w art. 477 kpc (w postępowaniu wszczętym z powództwa pracownika wezwania do udziału w sprawie, o którym mowa w art. 194 § 1 i 3, sąd może dokonać również z urzędu) określenia, że sąd "może" wezwać z urzędu, nie należy rozumieć w ten sposób, że wezwanie zależy od swobodnego uznania sądu. Ilekroć sąd na podstawie przeprowadzonych dowodów dojdzie do przekonania, że zachodzą przesłanki określone w art. 194 § 1 i 3 kpc, tylekroć

"musi", a nie tylko "może", dokonać wezwania z urzędu (por. T. Ereciński, J. Gudowski, M. Jędrzejewska: Komentarz do kodeksu postępowania cywilnego. Część pierwsza. Postępowanie rozpoznawcze. Tom 1, Warszawa 1999, s. 843 oraz stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w wyroku z dnia 10 listopada 1999 r., I PKN 351/99). W rozpoznawanej sprawie Sąd Rejonowy stwierdził, że Starostwo Powiatowe w W. nie ma biernej legitymacji w sprawie oraz, że pozwanym w sprawie powinien być (...) Ośrodek (...) w W. jako pracodawca powódki. Tym samym oznacza to, że okazało się - czego wymaga art. 194 § 1 kpc - iż powództwo nie zostało wniesione przeciwko osobie, która powinna być w sprawie stroną pozwaną. Obowiązek wezwania z urzędu do udziału w sprawie dotyczy przypadku, w którym wiadomo sądowi, kto jest legitymowany w sporze. O jego istnieniu można i należy przy tym mówić pod warunkiem, że pracownik wyraźnie się nie przeciwstawia wezwaniu właściwego podmiotu do udziału w sporze w charakterze strony. Z treści protokołów rozpraw 11 września 2013 r. i z dnia 30 września 2013 r. nie wynika, aby strona powodowa sprzeciwiała się wezwaniu do udziału w sprawie właściwego podmiotu po stronie pozwanej. Wobec powyższego w rozpoznawanej sprawie oba wskazane warunki zostały spełnione, gdyż Sąd pierwszej instancji wiedział kto jest legitymowany biernie w sprawie, a przy tym powódka nie przeciwstawiała się wezwaniu do udziału w niej właściwie oznaczonej strony pozwanej, pozostając jedynie w przekonaniu, iż swoje powództwo skierowała przeciwko właściwemu podmiotowi (organowi), tj. Starostwu Powiatowemu w W.. Należy mieć na uwadze bowiem, że (...) Ośrodek (...) uchwałą Rady Powiatu z dnia 12 czerwca 2013 r. nr (...) został zlikwidowany z dniem 31 sierpnia 2013 r. Powódka wskazując Starostwo Powiatowe w W. jako pozwanego była przekonana, że to na wymienionym podmiocie ciąży obowiązek uregulowania spraw pracowniczych zlikwidowanego (...) w W., o czym świadczą zarzuty apelacyjne. W tym względzie nie zostały jednak poczynione żadne ustalenia przez Sąd pierwszej instancji. Z uzasadnienia uchwały Rady Powiatu (...) z dnia 12 czerwca 2013 r. wynika, tylko że mienie ruchome (...) zostało przekazane Poradni P.-Pedagogicznej w W..

Na skutek zażalenia pełnomocnika pozwanego na przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji, Sąd Najwyższy postanowieniem z 21 października 2014r. uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w Siedlcach do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy skupił się na kwestiach natury procesowej, a mianowicie, czy Sąd Okręgowy mógł zobowiązać Sąd Rejonowy do wezwania do udziału w sprawie innego podmiotu.

W ocenie Sądu Najwyższego sporządzona przez profesjonalnego pełnomocnika powódki apelacja nie zawierała zarzutu naruszenia art. 477 kpc, a zatem ten przepis prawa procesowego ani pomieszczone w jego treści art. 194 § 1 i 3 kpc, których zawodowy pełnomocnik apelującej nie objął procesowymi podstawami apelacji powódki, zostały bezpodstawnie zastosowane przy ferowaniu zaskarżonego wyroku, zwłaszcza, że Sąd nie dokonał, co do zasady, odmiennej oceny legitymacji procesowej strony pozwanej, niż dokonana przez Sąd I instancji. Natomiast Sąd II instancji bezpodstawnie zobowiązał Sąd Rejonowy do poszukiwania z urzędu i to za stronę reprezentowaną przez profesjonalnego pełnomocnika procesowego, oraz do wezwania do udziału w sprawie w charakterze pozwanego „właściwie oznaczonej strony pozwanej” w sytuacji, w której profesjonalny pełnomocnik powódki stanowczo wskazywał oznaczoną stroną pozwaną (Starostwo Powiatowe w W.). Sąd Najwyższy wskazał, że sąd pracy nie ma obowiązku poszukiwania z urzędu za stronę reprezentowaną przez profesjonalnego pełnomocnika procesowego – podmiotu, który powinien być pozwanym w sprawie, ani do zastępowania profesjonalnego pełnomocnika procesowego we wskazaniu „właściwie oznaczonej strony pozwanej” (następcy prawnego, który odpowiada za zobowiązania zlikwidowanego pracodawcy powódki). W konkluzji Sąd Najwyższy zobowiązał Sąd Okręgowy w Siedlcach do merytorycznego rozpoznania sprawy w granicach apelacji powódki.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że apelacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu.

Kwestią zasadniczą było, kto ma występować w procesie jako pozwany pracodawca. Sąd Rejonowy uznał, że Starostwo Powiatowe nie mogło być stroną pozwaną ponieważ w dacie, kiedy powódka wносиła powództwo przeciwko Starostwu Powiatowemu istniał jeszcze pracodawca, u którego powódka była zatrudniona. Należało wnieść powództwo przeciwko (...) Ośrodkowi (...) w W.. Ten ośrodek istniał do 31 sierpnia 2013r. Powództwo było wniesione 14 czerwca 2013r. W tej dacie istniał pracodawca powódki i to była właściwa strona sporu jako strona przeciwna.

Mimo, iż powódka była dyrektorem tej placówki, to był to jej zakład pracy zgodnie z art. 3 kp. Natomiast organ, który powołuje na stanowisko funkcyjne nie był pracodawcą powódki. Był tylko organem, który miał kompetencje do powoływania bądź odwoływania ze stanowiska. W myśl przepisów prawa pracy (art. 264 kp) powództwo należy wnieść w określonych terminach. W przypadku odwołania od wypowiedzenia umowy o pracę termin ten jest 7-dniowy od daty doręczenia pisma wypowiadającego umowę o pracę. Błąd ten nie został naprawiony. Starostwo Powiatowe nie mogło być stroną pozwaną w tym sporze w dacie wniesienia powództwa. W związku z powyższym wszystkie rozważania Sądu Rejonowego zawarte w uzasadnieniu wyroku pozostają aktualne. Sąd podkreślił, że pozwanym w sprawie powinien być pozwany pracodawca. On miał legitymację do występowania w procesie. Zupełnie inną kwestią jest, kto reprezentowałby Ośrodek w późniejszym terminie. Można było później wezwać do udziału w sprawie czy Starostwo Powiatowe czy Powiat (...). W dacie wniesienia powództwa należało wezwać aktualnego pracodawcę – (...) Ośrodek (...). Niespełnienie tego wymogu wywołało określone skutki procesowe w postaci oddalenia powództwa.

Analizując okoliczności sprawy oraz wyrok Sądu Najwyższego z 2 grudnia 2009r. (sygn. akt I PK 109/09), Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, że stanowisko Sądu Rejonowego znajduje uzasadnione podstawy. We wspomnianym wyroku Sądu Najwyższego mowa, że wniesienie powództwa o przywrócenie do pracy (o odszkodowanie) przeciwko podmiotowi niebędącemu pracodawcą nie oznacza zachowania terminu określonego w art. 264 § 1 kp. Dotyczy to także sytuacji, kiedy pozwany podmiot niebędący pracodawcą w wyniku następstwa prawnego uzyska po wniesieniu powództwa bierną legitymację procesową (wstąpi w prawa pozwanego na podstawie art. 231 kp. czy też na podstawie ogólnego następstwa prawnego).

Nawet gdyby po 31 sierpnia 2013r. powódka pozwała Starostwo Powiatowe, to termin do wniesienia powództwa byłby już uchybiony. Jedynie na podstawie art. 265 kp sąd pracy na wniosek pracownika może postanowić przywrócenie uchybionego terminu.

Sąd Okręgowy nie badał, czy wypowiedzenie umowy o pracę było uzasadnione, czy nie, badana była kwestia legitymacji biernej pozwanego. W tym zakresie Sąd Okręgowy podzielił stanowisko Sądu Rejonowego, że Starostwo Powiatowe nie miało legitymacji biernej do występowania w tym procesie.

Apelacja powódki została oddalona na mocy art. 385 kpc.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc, zgodnie z wynikiem procesu.